

شامخ اردیبهشت‌ماه از 50 واحد عبور کرد؛ خوش‌بینی به اتمام رکود

هشتمین دوره شامخ کل اقتصاد را با نشانه‌هایی از امیدواری و خوش‌بینی فعالان اقتصادی به اتمام رکود منتشر شد. در این گزارش، شامخ کل اقتصاد در اردیبهشت‌ماه 50.17 واحد محاسبه شده که نسبت به ماه قبل 77.93 درصد بهبود یافته است. کاهش تبعات کرونا یکی از دلایل عمده این بهبود بوده است.

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، هشتمین دوره شامخ کل اقتصاد از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر کرد. در این گزارش، شامخ کل اقتصاد در اردیبهشت‌ماه 50.17 واحد و شامخ بخش صنعت 63.21 واحد محاسبه و منتشر شده است. بررسی آمارها نشان می‌دهد در شامخ کل اقتصاد، وضعیت نامناسب شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده (37.12) به همراه افزایش قابل توجه در شاخص قیمت مواد اولیه (89.05) نشان دهنده مواجه شدن بنگاه‌های اقتصادی با مشکلات فراوان در تأمین مواد اولیه است. بعد از بازگشایی کسب وکارها در اردیبهشت‌ماه علی‌رغم بهبود وضعیت تولید در بخش صنعت و ساختمان، به دلیل تبعات ناشی از ویروس کرونا رکود در بخش خدمات و کشاورزی همچنان وجود دارد که به دلیل کاهش فعالیت‌ها در این بخش شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی با افت روبرو بوده است. همچنین در شامخ بخش صنعت، عدد شامخ از 28.06 در فروردین به 63.21 واحد در اردیبهشت رسیده است که نشان دهنده رونق قابل توجه فعالیت‌های این بخش نسبت به فروردین است. البته بخشی از این افزایش مربوط به کاهش زیاد فعالیت‌ها در فروردین ماه به دلیل ایام نوروز و تعطیلات اجباری بنگاه‌ها به دلیل شیوع ویروس کرونا بوده است. شاخص میزان تولید محصولات (71.92) در بخش صنعت بعد از دو ماه رکود، با شروع دوباره فعالیت‌ها در اردیبهشت‌ماه نشان دهنده رونق در این بخش است. همچنین شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (56.24) با شروع فعالیت در بخش صنعت نسبت به ماه گذشته (42.72) افزایش داشته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد با آغاز به کار دوباره بنگاه‌های بخش صنعت در اردیبهشت‌ماه رونق نسبی در این بخش صورت گرفته به دنبال افزایش تولید میزان استخدام نیز افزایش داشته است. فقط مشکل عمده در بسیاری از زیر بخش‌های صنعت تأمین مواد اولیه و افزایش قابل توجه در قیمت آن است.

شامخ کل اقتصاد

بررسی نتایج شامخ کل در ایران، بهبود نسبی وضعیت کلی تولید در مقایسه با فروردین ماه را نشان می‌دهد. اکثر بنگاه‌های اقتصادی شرکت‌کننده در طرح شامخ به جز موجودی مواد اولیه خریداری شده و میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی، وضعیت بقیه مؤلفه‌های اصلی شامخ اردیبهشت را نسبت به فروردین ماه بهتر ارزیابی کرده‌اند. بهتر شدن وضعیت تولید در شامخ کل اردیبهشت‌ماه به دلیل افزایش تولید در بخش صنعت و ساختمان بوده است درحالی‌که در بخش خدمات همچنان رکود وجود دارد. افزایش در شاخص سفارش‌ها جدید و سرعت انجام و تحویل سفارش نیز بیشترین تأثیر را از بخش صنعت داشته است. از سوی دیگر با افزایش نرخ ارز و نرخ تورم، شاخص قیمت خرید مواد اولیه و به دنبال آن شاخص قیمت محصولات یا خدمات بیشترین مقدار خود را طی 8 ماه اخیر از شروع طرح به ثبت رسانده‌اند.

تبعات ناشی از ویروس کرونا به دلیل نوع فعالیت‌ها در بخش خدمات و سروکار داشتن فعالان این حوزه با جامعه، این بخش را بیشتر از سایر بخش‌ها آسیب‌پذیر کرده است. نتایج نشان می‌دهد که با تعطیلی بنگاه‌های این بخش میزان سفارش‌ها و ارائه خدمات همچنان در رکود (کاهش فعالیت‌ها) به سر می‌برند اما نسبت به فروردین ماه کاهش کمتری نشان می‌دهد.

شامخ صنعت

بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی به ویژه در بخش صنعت بعد از تعطیل شدن به دلیل شیوع ویروس کرونا و تعطیلات عید نوروز در فروردین ماه، فعالیت‌های خود را هم‌زمان با بازگشایی کسب وکارها در اردیبهشت‌ماه از سر گرفتند. نتایج داده‌های حاصل از طرح شامخ در اردیبهشت‌ماه حاکی از بهبود وضعیت کسب وکارها در بخش صنعت نسبت به فروردین ماه است. شاخص کل صنعت با عدد 63.21 افزایش قابل توجهی نسبت به فروردین ماه داشته است که این به دلیل شروع به کار دوباره تولیدکنندگان حوزه صنعت است.

شاخص تولید در بخش صنعت با عدد 71.92 نشان دهنده آن است که با بازگشایی کسب وکارها در این بخش و شروع به کار دوباره کارگاه‌های صنعتی وضعیت تولید صنعت در اردیبهشت‌ماه رونق داشته است. بعد از تعطیلی بنگاه‌های تولیدی در فروردین ماه اکثر کسب وکارهای صنعتی فعالیت‌های خود را در اردیبهشت‌ماه از سر گرفتند و به همین دلیل عدد شاخص تولید افزایش قابل توجهی نسبت به فروردین ماه دارد.

شاخص سفارش‌های جدید در اردیبهشت‌ماه 65.85 به دست آمده که افزایش قابل توجهی نسبت به فروردین ماه داشته است و از آنجاکه این شاخص بیشترین وزن را در شامخ کل دارد، بنابراین مهم‌ترین زیرشاخص است. بالای 50 بودن این شاخص نشان دهنده این است که سفارش‌های جدید بیشتر از قبل است و این بدان معنی است که تقاضا در آینده نزدیک افزایش خواهد یافت. بر همین اساس عدد 63.12 برای انتظارات تولید فعالان اقتصادی نشان می‌دهد که بیشتر صنایع انتظار بهبود وضعیت کسب وکار را در خردادماه دارند و برای بخش صنعت تقریباً مانند اردیبهشت‌ماه رونق فعالیت‌ها پیش‌بینی می‌شود.

شاخص میزان صادرات کالا (46.25) نسبت به فروردین ماه (32.31) به میزان تقریبی 14 واحد بهتر شده است اما همچنان با رونق فاصله دارد. مشکلات مربوط به نقل و انتقالات مالی ناشی از تحریم‌ها، محدودیت‌های حمل و نقل به دلیل کوید 19 و بسته بودن مرزها از دلایل عدم افزایش مورد انتظار میزان صادرات به مرز رونق در این ماه است.

شاخص موجودی مواد اولیه (43.52) همانند ماه‌های گذشته کمترین عدد را در بین سایر مؤلفه‌های شامخ دارد. در اکثر صنایع کمبود مواد اولیه به دلیل مشکلات ناشی از تأمین ارز یا عدم ترخیص از گمرکات باعث شده تا موجودی به پایین‌ترین سطح خود رسیده و از سوی دیگر به علت بالا رفتن قیمت مواد اولیه، قیمت تمام‌شده محصولات نیز بالا رود. در نتیجه پیش‌بینی می‌شود طی ماه‌های آتی به دلیل کمبود مواد اولیه مورد نیاز، زمان تحویل سفارش‌ها با مشکل روبرو شده و افزایش یابد. کم شدن موجودی انبار و مشکل در تأمین مواد اولیه مورد نیاز از خارج از کشور، تولیدکنندگان را با مشکل مواجه کرده است و نگرانی آن‌ها را بابت اینکه نتوانند به تعهدات خود در قبال سفارش‌های جدید مشتریان عمل کنند به دنبال داشته است.

شاخص قیمت خرید مواد اولیه 86.87 همراه با ضعیف شدن روزافزون برابری قدرت خرید ریال ایران نیز منجر به افزایش هزینه‌های تولید و در نتیجه افزایش شاخص قیمت محصولات تولید شده (66.44) شده است. افزایش نرخ تورم (29.8 درصد) در اردیبهشت‌ماه نیز مؤید همین موضوع است.

با ازسرگیری فعالیت‌های بنگاه‌های بخش صنعت در این ماه، شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی نیز به رقم 56.24 رسیده است و به معنی آن است که بنگاه‌های صنعتی، تعداد بیشتری نیروی انسانی را نسبت به فروردین ماه به کار گرفته‌اند.